

CONSIDERAȚII PRIVIND RSOM. IMPLICAREA FORȚELOR AERIENE ROMÂNE

RSOM CONSIDERATIONS. INVOLVEMENT OF THE ROMANIAN AIR FORCE

Lt.col.drd. Ilie ANGIU*

Printre misiunile desfășurate de Forțele Aeriene sunt și acelea de sprijinire a procesului RSOM cu forțe specializate ale tuturor forțelor implicate în ducerea acțiunilor de luptă, în contextul desfășurării operațiilor întrunite, fapt ce determină un efort considerabil din partea acestora și sprijinul aferent, acordat în ceea ce privește, în principal, transportul forțelor pe cale aeriană. Implicarea Forțelor Aeriene, în special, prin folosirea aeronavelor de transport strategic, dar și prin punerea la dispoziție a infrastructurii de aerodrom și a capacităților de procesare marfă și pasageri deținute determină ca procesul de dislocare a forțelor să reprezinte un element esențial în economia și succesul operațiilor întrunite. Procesul RSOM este caracterizat, în principal, ca fiind unul complex, iar implicarea Forțelor Aeriene prin folosirea forțelor și mijloacelor specializate în transportul forțelor poate fi considerată, în anumite situații operative, ca fiind cea mai bună opțiune, în anumite cazuri, unica, de ales în ceea ce reprezintă etapa de dislocare a operației întrunite.

Among the missions carried out by the Air Force are those of supporting the RSOM process with specialized forces of all forces involved in conducting combat operations in the context of the conduct of joint operations, which leads to considerable effort on their part and related support. mainly concerns the transport of forces by air. The involvement of the Air Force, in particular through the use of strategic transport aircraft but also through the provision of aerodrome infrastructure and cargo and passenger processing capabilities, determines that the deployment of forces is a key element in the economy and the success of joint operations. The RSOM process is mainly characterized as a complex one, and the involvement of the air force through the use of specialized forces and means in the transport of forces can be considered in some operational situations as the best option, in some cases the only one to choose in what is the stage of dislocation of the joint operation.

Cuvinte-cheie: *dislocare; sprijin logistic întrunit; recepție; staționare; continuarea mișcării; integrare.*

Keywords: *system; logistic support; meeting; logistic structures; missions.*

Introducere. Considerații generale privind RSOM

Prin acest articol, îmi propun să prezint o scurtă descriere a procesului Recepției, Staționării și Continuării Mișcării (RSOM), oferind un punct de plecare pentru dislocarea forțelor naționale care desfășoară operații expediționare de răspuns la criză (CRO), dar și o imagine de ansamblu asupra posibilelor domenii de implicare a forțelor aeriene și asupra constrângerilor pe care le au pentru executarea unei misiuni RSOM.

Deși acest articol se concentrează asupra procesului RSOM, sunt de părere că acesta nu poate fi separat de etapele specifice dislocării strategice și

de integrare ale unei operații. Dislocarea strategică, RSOM și procesele de integrare sunt aspecte complementare critice succesului operației.

RSOM trebuie să fie adaptat pentru fiecare operație specifică, deoarece tipul și dimensiunea acesteia pot varia, reflectând natura operației, misiunea, terenul și condițiile climatice, inamicul, considerente civile și chiar religioase, precum și disponibilitatea trupelor necesare.

Complexitatea și timpul necesar integrării depind de dimensiunea operației, de nivelul de coordonare și planificare constituit la nivel TO. În funcție de momentul transferului, de autoritatea competentă (TOA), integrarea va fi în zona de executare a misiunii, cu excepția cazului în care este realizată înaintea dislocării. RSOM este, de obicei, limitat la zona de adâncime în care procesele și activitățile RSOM nu trebuie să fie amenințate de acțiunile directe ale inamicului.

*Statul Major al Forțelor Aeriene
e-mail: ilieangiu@yahoo.com

Implicarea Forțelor Aeriene în procesul RSOM

Conceptele NATO, UE și naționale determină necesitatea abordării conceptului RSOM, pe măsură ce națiunile se străduiesc să dezvolte capabilități expediționare. De asemenea, recent revizuita doctrină NATO de dislocare și mișcare – AJP-3.13, Edition A, Version 1, Allied Joint Doctrine for the Deployment and Redeployment of Forces –, impune națiunilor să se concentreze asupra realizării coerenței conceptuale, în contextul general al proiecției dislocării și susținerii forțelor, în care RSOM joacă un rol vital.

La nivel național, doctrina NATO pentru operațiile RSOM este implementată și ajustată

NATO, la posibilele amenințări pe flancul de est al Alianței, Forța Întrunită cu Nivel Ridicat de Reacție (VJTF) va fi dislocată, în timp scurt, în oricare dintre variantele GRP. În acest sens, țările gazdă (HNs), printre care se numără și România, trebuie să fie în măsură să asigure suportul logistic pentru RSOMI al forțelor componente ale pachetului VJTF, până la destinațiile finale. Începând cu anul 2022, elementele de sprijin vor viza întregul pachet NRF.

Interoperabilitatea pentru dislocare se va baza, probabil, și pe standardele civile (de exemplu, regulamentele ICAO, IATA), deoarece contractorii civili sunt puternic implicați în deplasarea forței. Elaborarea de noi standarde

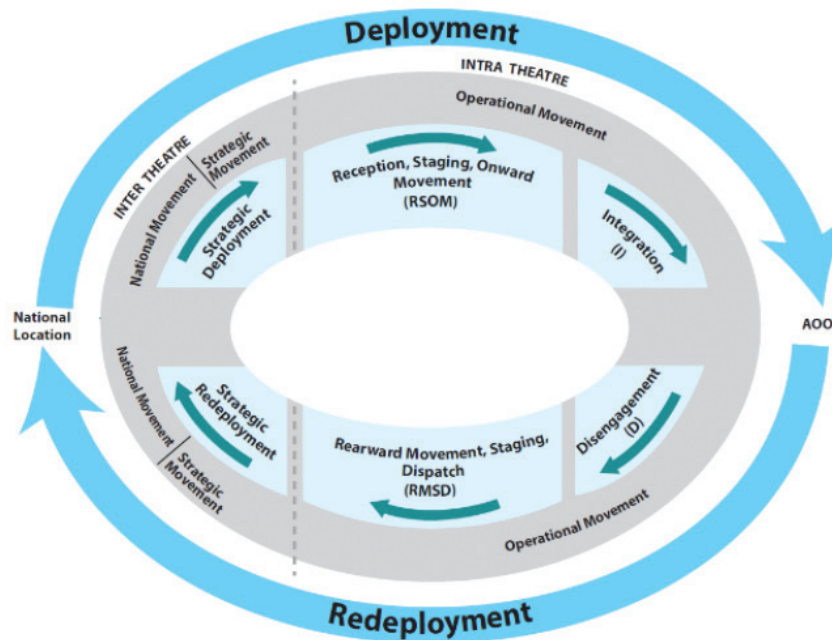

Figura 1 Prezentare generică a proceselor de dislocare/redislocare

cu observații sau clarificări naționale, unde lecțiile învățate din operațiile curente (Balcani, Africa, Afganistan, Irak, Mali) sunt, de asemenea, integrate în doctrina RSOM și în procedurile operaționale naționale.

Totodată, la nivel național, conform Strategiei militare a României, 2021 (Ministerul Apărării Naționale 2021), în capitolul V sunt prezentate concepte operaționale referitoare la HNS și RSOMI, având ca obiectiv asigurarea, în volum complet, a elementelor de sprijin HNS pentru RSOMI, agreeate cu aliații pe timpul proceselor de planificare specifice. În urma dezvoltării, la nivelul NATO, a planurilor graduale de răspuns (GRP), care necesită o reacție rapidă, din partea

comerciale va avea un impact și asupra criteriilor de proiectare a echipamentelor militare și a mijloacelor militare de transport, obiectivul final fiind acela de furnizare a unei capacități RSOM în modul cel mai eficient și eficient.

RSOM constă în procese esențiale interdependente, desfășurate la nivelul teatrului de operații, care permit transformarea personalului, echipamentelor și materialelor, sosite, în cele mai multe cazuri, în mod separat, în forțe capabile să îndeplinească cerințele operației. O structură generică a procesului RSOM este prezentată în Figura 1¹.

¹ Reprodus din *Allied Joint Publication AJP-3.13*, Edition A, Version 1, Allied Joint Doctrine for the Deployment and Redeployment of Forces.

Intensitatea activităților RSOM se poate schimba atunci când operația trece la o altă fază. Acest lucru necesită abilitatea și flexibilitatea de a accelera fluxurile, adăugând forțe RSOM suplimentare, sau din contră de a reduce din forțele RSOM existente, dacă este necesar. Prin urmare, ar trebui să se aibă în vedere faptul că cerințele de forțe pentru efectuarea RSOM pot varia de-a lungul etapelor unei operațiuni.

COM JTF va asigura supravegherea și legătura dintre comandamentele din teatru, comandamentul militar și HN de nivel strategic și organizațiile internaționale/negvernamentale (IO/ONG) din teatru. Procesul RSOM în sine va fi, de regulă, planificat, coordonat și executat de comandamentul JLSG, utilizând resursele de sprijin naționale, HN și/sau comerciale alocate (STANAG 2580 2014).

Pentru desfășurarea activităților specifice, RSOM COM necesită capacități de comandă, control, comunicații, computere și informații (C4I) pentru conștientizarea situației, imaginii operaționale comune – COP și de vizibilitate în tranzit – ITV. Aceste capacități ar trebui să fie disponibile în toate nodurile RSOM.

Principalele concepte RSOM sunt următoarele:

Recepția sau, mai bine spus, procesul de recepție reprezintă desfășurarea operațiunilor având ca punct distinct de început *sosirea forțelor* dislocate, a echipamentelor și materialelor de susținere într-un POD și ca punct final de încheiere, *deplasarea forțelor* în zona de așteptare, sub controlul comandantului operațional sau al comandantului RSOM. Principalul efort al procesului de recepție este dat de acele elemente componente ale forțelor terestre, ale forțelor aeriene și maritime care nu se autodislocă, precum și de elementele de forțe specifice FT, FA, FN, care se autodislocă și care sunt preluate prin recepție ca entități unice.

Capacitățile de transfer ale POD influențează viteza, momentul, ordinea de sosire și tipurile de unități care pot fi dislocate. Activități militare și nonmilitare pot avea loc în același timp într-un port și acestea pot concura pentru capacitățile portuare limitate. Unitățile care gestionează nodurile de recepție ar trebui, prin urmare, să adopte o atitudine proactivă pentru a organiza și a coordona activitățile militare, alături de ceilalți actori din portul de debarcare.

În acest sens, aranjamentele pot include:

- managementul RSOM COM, care este responsabil pentru executarea RSOM și care va utiliza resurse de sprijin naționale, HN și comerciale alocate pentru aceasta;

- aeroporturi de debarcare (APOD), care sunt principalele noduri de recepție pentru personalul care sosește în teatru, dar și ale materialelor (în funcție de capacitățile și capabilitățile de procesare);

- porturi maritime de debarcare (SPOD), care sunt principalele noduri de recepție pentru materiale;

- facilități feroviare de debarcare (RPOD), care pot primi personal și materiale (SMG-38 2009).

Staționarea, conform definiției NATO agreată, reprezintă „*procesul de oprire temporară și organizare a personalului și materialelor pentru pregătirea acestora în vederea executării deplasării*”. Procesul de staționare începe cu sosirea personalului, echipamentelor și capacităților de susținere logistică în zona de așteptare (SA), unde obiectivul principal se concentrează pe atingerea capacității operaționale inițiale și se încheie cu începerea continuării mișcării.

Zona de staționare (SA) furnizează susținerea, facilitățile necesare și alte servicii pentru a sprijini unitățile, în timp ce se pregătesc pentru continuarea mișcării. Numărul de POD-uri, capacitatea lor de transfer și locația relativă față de celelalte facilități RSOM vor dicta capacitatea necesară a SA.

Staționarea presupune activități legate de: sosirea personalului și a materialelor din POD, furnizarea de susținere și FP, distribuirea materialelor, în conformitate cu reglementările logistice naționale și ale forței, asamblarea, întreținerea și verificările funcționale ale echipamentelor pentru a se pregăti de continuarea mișcării, pregătirea unității și pregătirea forței.

Staționarea se încheie după ce comandantul forțelor a declarat că unitatea este gata și unitatea primește ordinul de execuție a continuării mișcării.

Continuarea mișcării, conform definiției NATO agreată, reprezintă procesul de „*deplasare a personalului și/sau a materialelor dintr-o zonă de staționare în zona de operațiuni atribuită acestora*”. Procesul de continuare a mișcării cuprinde sprijinul logistic și implică HNS. Fluxurile continue de forțe și informațiile de vizibilitate în

tranzit aproape în timp real (ITV) sunt elemente cheie ale procesului de continuare a mișcării.

Mișcarea către zona de operații desemnată începe atunci când unitatea a terminat staționarea.

Pentru a asigura succesul continuării mișcării, sunt necesare următoarele funcții și elemente:

- realizarea controlului mișcării – MOVCON –, care este dat de planificarea, dirijarea, programarea și controlul deplasărilor de personal și materiale pe liniile de comunicație – LOC. Pentru continuarea mișcării, MOVCON este executat de-a lungul rețelei de rute intrateatru (rute principale de aprovizionare, ITAS, ITSS), sub controlul RSOM COM;

- existența și operaționalizarea sistemelor informaționale MOVCON sunt sprijinite de platforma informatică LOGFAS, având ca rezultate necesare furnizarea de informații în timp real în timpul deplasării;

- realizarea susținerii de-a lungul traseului, iar atunci când distanțele mari o impun, crearea de centre de sprijin ale convoaielor (CSC), care vor asigura sprijin la fața locului, inclusiv asistență medicală și FP;

- asigurarea protecției forței, o cerință determinantă a comandantului operațional, unde responsabilitățile FP de-a lungul LOC sunt esențiale.

Pe măsură ce forțele dislocate trec prin procesul RSOM, relațiile lor de comandă și control (C2) se pot schimba, acest fapt fiind o provocare atât pentru unitățile de dislocare, cât și pentru unitățile de activare RSOM. Prin urmare, pentru a putea dirija activitățile RSOM, inclusiv MOVCON și FP, comandantul RSOM trebuie să aibă relații clare de C2.

FP este parte integrantă a procesului RSOM. Concentrațiile de personal și de materiale sunt ținte vulnerabile la atac, în special atunci când unitățile nu sunt pe deplin operaționale. Trebuie puse în aplicare măsuri de securitate active și pasive, în conformitate cu orientările NATO de FP. Măsurile FP ar trebui să acopere furnizorii HN și CSO care susțin procesul RSOM.

Urmărirea forței este procesul de cunoaștere a identității unității, locației, cantității de personal și materiale. Acest lucru va permite planificarea și coordonarea eforturilor de sprijin și de integrare necesare unităților. Elementul de asistență medicală este responsabil pentru dezvoltarea unui concept, cu HNS (CSAT 2015), dacă este posibil, care acoperă cerința în timpul RSOM.

Protecția mediului poate fi descrisă ca integrarea și aplicarea considerațiilor de mediu pentru prevenirea sau atenuarea impactului asupra mediului rezultat din activitățile militare. Impactul activităților RSOM asupra mediului trebuie anticipat și evaluat înainte de operațiuni și inclus în planurile RSOM.

Implicarea Forțelor Aeriene în procesul de RSOM poate fi considerată foarte importantă, acestea fiind acele structuri care asigură sprijinul operațiunilor sau structuri care sprijină cu forțe (personal, aeronave de transport, capacități de încărcare/descărcare, procesare marfă și personal, asigurare capacități de cazare personal și depozitare materiale) executarea procesului.

Ca structură care asigură sprijinul, Forțele Aeriene sunt implicate pe teritoriul național în procesul de asigurare a HNS pentru RSOM, prin pregătirea operațiunilor necesare recepției și staționării forțelor în aeroporturile de debarcare – APOD – și în zonele aferente acestora. Se dispun măsuri pentru desemnarea, instruirea și pregătirea forțelor, precum și pentru organizarea și amenajarea tuturor zonelor RSOM din responsabilitate.

Forțele aeriene pot furniza, de asemenea, sprijinul cu mijloace de transport aeriene, având în vedere, pe de o parte, faptul că, de regulă, unele echipamente cu prioritate ridicată și cu dată cerută de livrare redusă va fi necesar a fi expediate cu mijloace aeriene și, pe de altă parte, că există situații în care este necesară utilizarea unor moduri de transport, altele decât cel de transport cu mijloace terestre, chiar și pentru încărcături cu prioritate scăzută. Ele pot fi transportate cu mijloace de transport aeriene în următoarele situații, atunci când:

- transportul cu mijloace aeriene este singurul mod de transport disponibil;

- prețul total de expediere prin mijloace de transport de suprafață este mai mare decât cel al expedierii prin mijloace aeriene;

- materialul necesar a fi expedit este de valoare mare, cu risc de securitate ridicat și este necesar a fi expedit cu mijloace aeriene;

- natura încărcăturii cere transportul cu avionul, pentru alte motive (încărcătura poate să fie sensibilă la factorii de timp, de exemplu, anumite baterii specializate).

În afara teritoriului național, ca structură care asigură sprijinul, componenta aeriană a forței

(ACC) este direct responsabilă pentru angajarea tuturor aeronavelor cu aripă fixă din teatru. Comandamentul RSOM va coordona transportul aerian și va stabili prioritatea cerinței de transport, în strânsă legătură cu ACC (de exemplu, sistemul de transport aerian intrateatru – ITAS). Transportul aerian (F.A/L-2 2009) poate, de asemenea, să includă aeronavele cu aripă rotativă (RW) ale componentei aeriene și chiar ale componentei terestre și maritime (LCC și MCC). Controlul operațional (OPCON) asupra unității de operare în terminale aeriene (ATO) va rămâne la componenta aeriană; totuși, comandantul RSOM desemnat va avea autoritatea de coordonare pentru a stabili prioritățile de executare a RSOM (Ministerul Apărării Naționale 2004).

Se poate observa faptul că, alături de capacitățile de comandă, control, comunicații, computere și informații (C4I), capacitățile logistice reprezintă o componentă operațională a RSOM. Funcțiunile logistice se aplică în cadrul RSOM, astfel că activitățile specifice necesită o coordonare, inclusiv prin aplicarea principiilor specifice domeniului logistic, pe care trebuie să le adapteze, în funcție și de evoluția acestora. „Fiind un domeniu evolutiv, logistica a suferit transformări determinate de evoluția economică, tehnologică și informatică, care au generat extinderea logisticii în afara domeniilor consacrate, specifice fluxurilor logistice de bază, aprovizionare, depozitare, distribuție, fiind cauza apariției altor concepte logistice” (Pînzariu și Scipanov 2016, 64). În aceste condiții, și conceptele specifice RSOM devin adaptative față de aceste schimbări.

Ca entitate sprijinită, există situația în care componenta aeriană poate fi desemnată să asigure comandamentul RSOM, ceea ce va presupune o implicare mai complexă în proces, inclusiv în procesul de planificare a RSOM, și contribuire la stabilirea C2 pentru structurile logistice. Componenta aeriană va contribui la planificarea și la executarea RSOM, a forței întrunite și va coordona activitățile naționale de dislocare intrateatru, în numele COM JTF. În acest sens, va executa, de

asemenea, dislocarea forțelor și echipamentelor deținute de NATO și va fi responsabilă de dislocarea unităților sale desemnate.

Concluzii

Operațiile expediționare sunt diferite de operațiile desfășurate cu forțe naționale teritoriale; în cazul celor expediționare, procesul de dislocare a forțelor pe timp de pace și reconstituirea lor în unități gata de luptă la destinația finală cerută de comandant reprezintă un factor cheie pentru capacitatea de îndeplinire a misiunilor de luptă.

Toate entitățile implicate în operație au o responsabilitate colectivă pentru planificarea, controlul și executarea procesului RSOM.

RSOM nu este exclusiv o problemă logistică, ci una multidisciplinară, cu implicarea unei multitudini de capacități, fiind un proces care necesită implicarea CIS, protecția forței, geniu, sprijin de luptă, sprijin medical și logistic, aranjamente privind națiunea gazdă, transfer de autoritate, cooperare civili militari, culegere de informații, MOU, SOFA și TA, planificarea mișcării și dislocării, aspecte financiare și juridice etc. Acest lucru reprezintă mai mult decât o reconstituire a forțelor în teatru.

Evoluțiile tehnologice vor îmbunătăți ITV, vor determina o mai bună proiectare a capacităților de dislocare și sisteme C4I. Acest lucru trebuie să permită în viitor să se ajungă la un concept de dislocare și RSOM, cu toate particularitățile necesare pentru a oferi forțe gata pentru misiunile care urmează să fie efectuate în TO.

Forțele Aeriene vor trebui să se implice activ, în special în sprijinirea procesului RSOM pe teritoriul național, și nu numai, prin crearea capacităților necesare sprijinului RSOM, să stabilească legături și elemente procedurale necesare fluxurilor acționale neîntrerupte și optimizate cu structurile colaboratoare/responsabile din cadrul ministerelor și administrației publice centrale și locale din România, să participe în cadrul proceselor de planificare a operațiilor care implică dislocarea de forțe pentru a putea furniza inputuri de specialitate.

BIBLIOGRAFIE

- CSAT. 2015. *Concepția privind asigurarea HNS pentru RSOM*. Aprobata prin Hotărârea CSAT nr. 64/2015.
- F.A/L-2. 2009. *Manualul pentru sprijinul logistic al Forțelor Aeriene*. București.
- Ministerul Apărării Naționale. 2004. *Ordinul M 78 privind organizarea pregătirea și funcționarea echipelor de legătură în aeroporturile de debarcare / îmbarcare și porturile maritime de debarcare/ ambarcare*. București.
- Ministerul Apărării Naționale. 2021. *Strategia militară a României*. București.
- Pînzariu, Sorin, și Lucian Valeriu Scipanov. 2016. „Considerații privind unele concepte logistice utilizate în domeniile militar și civil.” *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*. 2 (3): 61-69.
- SMG-38. 2009. *Doctrina pentru dislocarea forțelor din Armata României*. S.M.G./P.F.A. 3.13.
- STANAG 2580. 2014. *Allied Tactical Publication ATP-3.13.1*. Edition A, Version 1, Receptio Staging and Onward Movement (RSOM) Procedures.